

RIKARDO ARRUE:

euskaraz doktor

“Oihu egiten diet lerro hauetatik nire ondorengo sendagile eta beste motako euskaldun ikasle guztiei haik ere era hontako lanekin euskara aberatsago, euskara jantziago, euskarago bat egiten saia daitezen”.

Egunkarietan ikusi ahal izan dugunez, Rikardo Arrue Imaz medikua doktor egin da, urtarrilaren hamabian. Sobresaliente “cum laude” delako diplomarekin egin ere. Lejoako Unibertsitatean aurkeztu du bere tesia. Gaia: *His sortaren ezkerreko adarraren hestura aurreratua eta zaingorrigriaren koerlazioa*. Holaxe, euskaraz, euskaraz idatzia da eta tesia.

Rikardo Arrue amezkerarra da. 33 urte ditu. Eta ikasketak eta lana Valencian, Hospital Provincial delakoan eta “Fundación Vizcaya Pro-Cardiacos” hortan egin ondoren, Parisera joan zen, Broussais gaixotetxera, teknika esploratzaileetaz hobeki jabetzera.

Medikuen artean jaio eta ibilia da, inor izatekotan, Rikardo. Bere aita eta osaba zena mediku ziren. Hiru anaia mediku ditu. Eta emaztea ere, medikuen familikoa izateaz gain, erizaina da.

Tesiarena jakin dugunean, horren berri zehatzagorik jakin nahian, galdera hauekin Rikardo berari hurbildu gatzazkio. Hona galderak:

1 *Zergatik egin duzu tesia euskaraz?*

2 *Tesia osorik euskaraz emateko nola moldatu zara?*

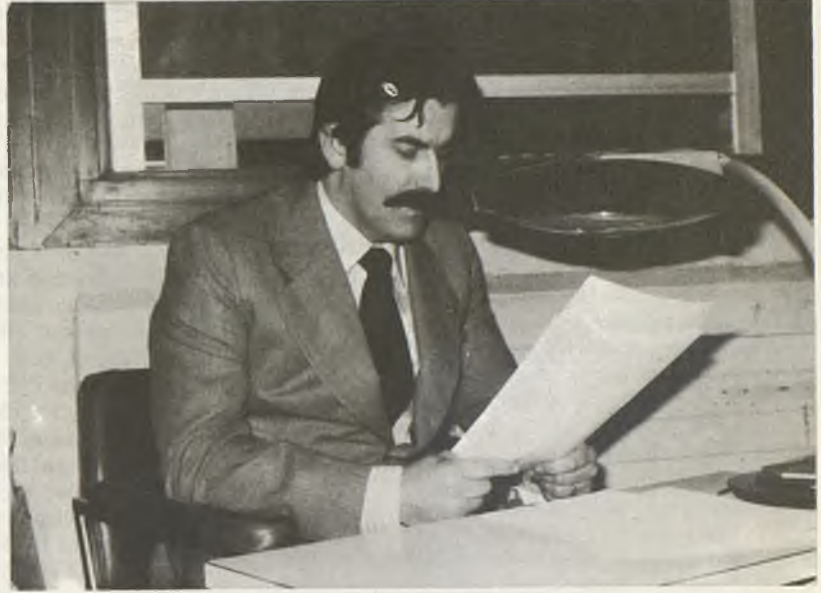
3 *Laguntzarik izan al duzu? Eragozpenik?*

4 *Zein giro dago medikuen artean?*

“Itxuragabekeria
bat izanen litzateke nire
bizia gehienbat jan duen lan hau ni-
re gurasoek hazi eta hezi
ninduten hizkuntzan ez
aurkeztea”

“Ez dezala gero
inork pentsa hemen agertzen
diren xehetasun guztiok euskaraz
pentsa eta esan ez daitezke-
nik. Ba daiteke ahal”

1. Zergatik euskaraz? Mila arrazoigatik. Bapatean burura datozkidan batzu esango dizkizut. Euskal Herrian jaioa naiz, eta euskaraz bizitzen erakutsi zidaten. Arrazoi handi bat da, niretzat, biologiako hori. Gainera, ez da ahantzi behar 10-12 urterarte euskaraz besterik ez nekiela, eta espainolez egitera behartu egin nindutela. Behartu, bai.

Tesia euskaraz egitea, beraz, burruka bezala planteatu nahi izan dut, bai nire barnerako, bai kanporako. Ezarri digu-
ten egoera baten aurkako egoera. Burruka hori, bakoitzak

bere harmekin eta bere lekuan egin behar du. Eta ongi dakit Euskal Herriaren aldeko burruka hortan ni baino fronte arris-
kutsuagotan asko eta asko dabiltzala. Izen eta guzti aipa ni-
tzake.

Azkeneko arrazoi bat ere ba dut, agian ez tikiena. Tesi honekin eupada edo desafio bat egin nahi izan dut. Zera adierazi nahi izan dut, halegia, kultur gaiak, gai teknikoak eta zientziakoak tratatzeko, moldatzeko, euskara ba dela gauza. Euskara ez da arloteen hizkuntza. Oraingo egoera hau gaindi daiteke.

2. Egiari amore eman ez, ezin dut ukatu holako tesi zien-
tifikiko batek euskaraz erdaraz baino ere zailtasun handiagoak
dituela, hizkuntzaren aldetik batez ere. Ohiturarik ez dugu,
hitz teknikoaren eta zientifikoen hiztegia falta zaigu. Nekazari
giroko tresnak eta gorabeherak aipatzeko euskara oso aber-
ratsa dugun bitartean, ez da hala zientziaren eremura gato-
zelarik. Trebatu gabe dugu hor geure hizkuntza.

Nere tesiari dagokionez, Goenaren hiztegiak baliatu naiz
batez ere. Hala ere, hitz tekniko hutsetan ardura gehiegirik
gabe ibili naiz, hain zuzen hiztegi internazional bat arras egi-
na delako. Hizkuntzaren aldetik, gainera, Gotzon Nazabal
berastegitarrekin laguntza baliola izan dut.

3. Bai, bietarik izan dut, laguntzak eta eragozpenak. Laguntzarik handiena tesiaren Zuzendari eta aita zen Miguel Mari Iriarte jaunarena izan da, zalantzarik gabe, bai tesia prestatzeko eta bai presentatzeko.

Tesia euskaraz eta erdaraz aurkeztu nuela esan dute egunkariek. Hala da izan. Baina nik euskaraz bakarrik pre-
sentatu nahi izan nuen. Ezina gertatu zen. Haseran bertan
etorri zitzaizkidan eragozpenak. Bilboko Unibertsitateko
Erretoreak, Pastor horrek, debekatu egin zidan euskaraz egi-
tea. Dekanoa, ez batera ez bestera, zegoen. Goi mailan elka-

rrizketaren bat izan zuten, eta bakoitza bere aldetik konsult-
tatzekotan gelditu bide zen. Erretoreak Zabala injeniarari
egin zion kontsulta. Irakasle honen erantzuna ez zen inondik
ere originala izan: “El vascuence no es vehiculo de cultura”.
Dena dela, euskaraz egiten ere utzi zidaten.

Bietara egin nuen orduan. Euskaraz zekienik ez zegoela
inortxo ere tribunalean ez daiteke ahantzi. Egoera hau hautsi
beharra dago. Administrazioak ez du holakorik onhartzen;
gehienez ere, beste erremediorik ez duenean, amore ematen
du.

4. Euskal Herrian dauden medikuen artean, banaka bat-
tzu ari dira euskararen aldetik lanean. Baina ezer guti. Ez
dugu euskara landu. Profesionaltasunaren mailan euskara
erabiltzeko ez gara gauza. Bestalde, mediku asko eta asko
kanpotiarrak dira. Eta gure axolarik ezagatik edo, Zuzendari
gisa beraietako asko dago.

Nik hala ere ba dut konfidantzarik. Bilboko Medikuntz
Fakultatean eta, gazte batzu ba dabilta lanean, taldeka gai-
nera. Alde hontatik, gu baino gertuago aterako dira. Gazte
hauekin, zihur nago, gauza on asko egin ahal izango dugu.

Joan Altzibar